

ELS ESTRANYS, DE GARRIGASAIT: ESTRANGERS I FORASTERS, TOTS HO SOM

HENAR MORERA VELÁZQUEZ

«Les coses i els fets són muts; som nosaltres que els fem parlar amb les nostres paraules, amb les nostres ficcions veraces», diu la veu del narrador al primer capítol d'aquesta novel·la complexa i original, guardonada amb el Premi Llibreter 2017. No es tracta d'una novel·la històrica, tot i que el nucli argumental se situa l'any 1837, en la primera guerra carlina, quan un jove prussià, Rudolf von Wielemann, arriba a Solsona per lluitar a favor de l'Ordre i la Legitimitat. El passat és un pretext d'ambient per a la mirada contemporània d'un narrador que el fa connectar amb el seu paisatge autobiogràfic, masies i personatges d'una Solsona llavors en ruïnes (*«on semblava que un déu hagués abocat la seva fúria mil·lenària»*).

Trobarem, doncs, un berlinès a Solsona i un solsoní a Berlín, passat i present, interpel·lant-se, forasters i estrangers, estranys tots, uns i altres. 24 capítols d'una breu odissea (només 184 pàgines) que, com els 24 cants de l'homèrica, basculen entre el seny i la rauxa, la

civilització i la barbàrie, per tornar a la fi a casa. Tot un carnaval que acaba amb un Dimecres de Cendra. La novel·la, com la vida, plena de soroll, fúria i sentit de l'humor.

Aquesta «ficció veraç» està ordida per un seguit de connexions que donen coherència a la matèria que narra i a la reflexió que proposa sobre dilemes que encara són presents avui: la modernitat es pareix amb dolor, rere la raó hi ha la foscor del primitivisme. Rudolf von Wielemann s'ha enrolat a l'exèrcit de Carles Maria Isidre de Borbó (genial descripció al segon capítol), seguint l'imperatiu patern perquè faci una carrera d'èxits militars, i tot i que el seu és un esperit romàntic (toca Beethoven, llegeix E. T. A. Hoffmann), confia a trobar l'ordre del món que li han descrit a Berlín. A Solsona perd la pista de l'exèrcit i vagareja tot un any esforçant-se per comprendre aquell món sense sentit. Ningú no entén per què hi és ni per què es queda. Tot li és estrany: llengua, religió, política, menjar. Un món destarotat fins que la incomunicació i el silenci són vençuts en un moment d'epifania en sentir el piano del metge Foraster, l'únic amic que farà. En el capítol 18 el narrador, filosòfic, afirma: *«L'amistat és una cosa estranya: etèria i compacta alhora. És l'amor menys natural, el menys instintiu i biològic, i no en depèn la supervivència de l'espècie, però és d'aquelles coses que omplen de sentit la supervivència. Els amics sorgeixen d'un entusiasme compartit: una rara afinitat els aïlla en una solitud immensa però els permet assaborir la fecundi-*

tat del present, sovint agrejat pel que han viscut. I això és més important que no pas l'ajuda que suposadament s'han de prestar l'un a l'altre; entre amics els grans favors fan vergonya i s'obliden de seguida».

Wielemann, aquest personatge inventat, conviu amb d'altres de documentats com mossèn Benet Tristany, un canonge rural i antimodern que es va dedicar a fer la guerra (*«La feia com els llops devoren els xais: per la certesa de l'instint»*), o el príncep Felix von Lichnowsky (un nom que *«sonava com un fregadís interromput per una detonació»*), les memòries del qual el narrador investiga a Berlín. Llegim una història principal i una altra de secundària que surt del fracàs d'una traducció, que fa de marc de la primera i que li dona el punt de vista contemporani, alternant-se en equilibri en l'ordit de la trama.

Raül Garrigasait (Solsona, 1979), que és filòleg clàssic de formació, traductor (de Plató, Goethe, Rilke, Papadiamandis, Bauman...) i editor dels clàssics de la Fundació Bernat Metge, ha escrit aquesta primera novel·la esplèndida amb un estil que li dona lleugeresa de lectura, molt plàstic i cinematogràfic, amb descripcions vives i diferents registres de llengua (boníssim en el reflex de la parla dels trinxeraires), i una tècnica que combina la clàssica omnisciència del XIX amb les més modernes com la del jo ficcionat. Una novel·la per llegir amb urgència i rellegir amb calma, perquè, construïda de contrastos, comicitat i tragèdia, acosta estranys i forasters amb el llenguatge del silenci i la música.